

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2019. gada 5. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa – Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās – Savstarpējā atzišana – Finansiālas sankcijas – Neatzišanas un neizpildes pamati – Pamatlēmums 2005/214/TI – Izdevējas valsts iestādes lēmums, kas ir pieņemts, pamatojoties uz transportlīdzekļa reģistrācijas datiem – Ieinteresētās personas iepazīšanās ar sankcijām un pārsūdzības iespējām – Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā

Lietā C-671/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Sąd Rejonowy w Chełmnie* (Helmno rajona tiesa, Polija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 16. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 29. oktobrī, tiesvedībā

Centraal Justitiele Incassobureau, Ministerie van Veiligheid en Justitie (CJIB),

piedaloties:

Z.P.,

Prokuratura Rejonowa w Chełmnie,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], Tiesas priekšsēdētāja vietniece R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*] (referente), tiesneši M. Safjans [*M. Safjan*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] un K. Toadere [*C. Toader*],

ģenerālvokāts: P. Pikamēe [*P. Pikamäe*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,
- Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman* un *M. L. Noort*, pārstāves,
- Austrijas valdības vārdā – *G. Hesse* un *J. Schmoll*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *R. Troosters* un *A. Szmytkowska*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – poļu.

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklauššanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Padomes Pamatlēmuma 2005/214/TI (2005. gada 24. februāris) par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz finansiālām sankcijām (OV 2005, L 76, 16. lpp.), kurā grozījumi ir izdarīti ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris) (OV 2009, L 81, 24. lpp.) (turpmāk tekstā – “Pamatlēmums”), 7. panta 2. punkta g) apakšpunkta un 20. panta 3. punkta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar procesu, ko ierosināja *Centraal Justitieleel Incassobureau, Ministerie van Veiligheid en Justitie (CJIB)* (Centrālais tiesu piedziņas birojs, Drošības un tieslietu ministrija (CJIB), Nīderlande) (turpmāk tekstā – “Centrālais tiesu piedziņas birojs”), lai panāktu, ka Polijā tiek atzīta un izpildīta finansiāla sankcija, kura ir piemērota Z.P. Nīderlandē ceļu satiksmei regulējošo noteikumu pārkāpuma dēļ.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Pamatlēmuma 1., 2., 4. un 5. apsvērumā ir paredzēts:
 - “(1) Eiropadome 1999. gada 15. un 16. oktobra sanāksmē Tampērē apstiprināja savstarpējas atzīšanas principu, kam Savienībā būtu jāklūst par pamatu tiesu iestāžu sadarbībai gan civilīetās, gan krimināllietās.
 - (2) Savstarpējas atzīšanas princips būtu jāpiemēro attiecībā uz finansiālām sankcijām, ko uzliek tiesu vai administratīvas iestādes, lai veicinātu šādu sankciju izpildi dalībvalstī, kas nav tā valsts, kurā sankcijas ir uzliktas.

[..]

 - (4) Šim pamatlēmumam būtu jāattiecas arī uz finansiālām sankcijām, ko piemēro par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem.
 - (5) Šajā pamatlēmumā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti Līguma 6. pantā un atspoguļoti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā [..].”
- 4 Pamatlēmuma 1. pantā “Definīcijas” ir noteikts:

“Šajā pamatlēmumā:

 - a) “lēmums” ir galīgais lēmums, ar ko fiziskai vai juridiskai personai prasa samaksāt finansiālu sankciju, ja šo lēmumu ir pieņēmusi:
 - i) izdevējas valsts tiesa attiecībā uz noziedzīgu nodarījumu saskaņā ar izdevējas valsts tiesību aktiem;
 - ii) izdevējas valsts iestāde, kas nav tiesa, attiecībā uz noziedzīgu nodarījumu saskaņā ar izdevējas valsts tiesību aktiem, ar nosacījumu, ka attiecīgajai personai ir bijusi iespēja iesniegt šo lietu izskatīšanai tiesā, kam ir īpaša jurisdikcija krimināllietās;

- iii) izdevējas valsts iestāde, kas nav tiesa, attiecībā uz darbībām, kas ir sodāmas atbilstīgi izdevējas valsts tiesību aktiem, jo ir pārkāptas tiesību normas, ar nosacījumu, ka attiecīgajai personai ir bijusi iespēja iesniegt šo lietu izskatīšanai tiesā, kam ir īpaša jurisdikcija krimināllietās;
- iv) tiesa, kam ir īpaša jurisdikcija krimināllietās, ja lēmums pieņemts attiecībā uz iii) apakšpunktā minēto lēmumu;

b) “finansiāla sankcija” ir pienākums maksāt:

- i) ar lēmumu noteikto naudas summu sakarā ar notiesāšanu par nodarījumu;

[..].”

5 Pamatlēmuma 3. pantā “Pamattiesības” ir paredzēts:

“Šis pamatlēmums negroza pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kas noteikti Līguma 6. pantā.”

6 Pamatlēmuma 5. panta 1. punktā attiecībā uz tā piemērošanas jomu ir noteikts:

“Šādi nodarījumi, ja izdevējā valstī tie ir sodāmi un kā tos definē izdevējas valsts tiesību akti, saskaņā ar šā pamatlēmuma noteikumiem un nepārbaudot nodarījuma abpusējo sodāmību, ir pamats lēmumu atzīšanai un izpildei:

[..].

- rīcība, kas ir ceļu satiksmes noteikumu pārkāpums, tostarp tādu noteikumu neievērošana, kuri attiecas uz braukšanas un atpūtas laikposmiem un bīstamām precēm,

[..].”

7 Pamatlēmuma 6. pantā ir paredzēts:

“Izpildes valsts kompetentās iestādes atzīst lēmumu, kas nosūtīts saskaņā ar 4. pantu, nepieprasot izpildīt nekādas papildu formalitātes, un tūlīt veic visus tā izpildei vajadzīgos pasākumus, ja vien kompetentā iestāde nenolemj atsaukties uz kādu no 7. pantā paredzētajiem neatzīšanas vai neizpildīšanas iemesliem.”

8 Pamatlēmuma 7. panta “Neatzīšanas un neizpildīšanas iemesli” 2. punkta g) apakšpunktā un 3. punktā ir noteikts:

“2. Izpildes valsts kompetentā iestāde arī var atteikties atzīt un izpildīt lēmumu, ja tā konstatē, ka:

[..]

- g) saskaņā ar 4. pantā paredzēto apliecību attiecīgā persona – rakstiskās procedūras gadījumā – saskaņā ar izdevējas valsts tiesību aktiem nebija personīgi vai ar tā pārstāvja starpniecību, kurš ir kompetents atbilstīgi attiecīgās valsts tiesību aktiem, informēta par savām tiesībām apstrīdēt lēmumu un par šāda tiesiskās aizsardzības līdzekļa izmantošanas termiņiem;

[..]

i) saskaņā ar 4. pantā paredzēto apliecību persona personiski nepiedalījās tās lietas izskatīšanā, kurā pieņemts lēmums, izņemot gadījumus, kad apliecinājuma dokumentā norādīts, ka saskaņā ar izdevējas dalībvalsts tiesību aktos paredzētajām procesuālajām prasībām attiecīgā persona:

[..]

iii) ir saņēmusi nolēmumu un, būdama skaidri informēta par tiesībām uz lietas atkārtotu izskatīšanu vai pārsūdzību, kurā personai ir tiesības piedalīties un kura dod iespēju lietu, tostarp jaunus pierādījumus, atkārtoti izskatīt pēc būtības, un kuras rezultātā sākotnējais nolēmums varētu tikt atcelts:

– ir skaidri paziņojusi, ka neapstrīd lēmumu

vai

– attiecīgajā termiņā nav lūgusi lietas atkārtotu izskatīšanu vai pārsūdzību;

[..].

3. Gadījumos, kas minēti 1. punktā un 2. punkta c), g), i) un j) apakšpunktā, pirms izpildes valsts kompetentā iestāde nolemj pilnīgi vai daļēji neatzīt vai neizpildīt kādu lēmumu, tā apspriežas ar izdevējas valsts kompetento iestādi, izmantojot jebkurus piemērotus līdzekļus, un attiecīgā gadījumā lūdz tai nekavējoties sniegt jebkādu vajadzīgo informāciju.”

9 Pamatlēmuma 20. panta 3. punktā ir paredzēts:

“Katra dalībvalsts var nepiekrīst atzīt vai izpildīt lēmumu, ja 4. pantā minētā apliecība rada aizdomas, ka varētu būt pārkāptas Līguma 6. pantā paredzētās pamattiesības vai tiesību pamatprincipi. Piemēro 7. panta 3. punktā minēto procedūru.”

Nīderlandes tiesības

10 No *Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften* (Likums, ar ko nosaka administratīvo regulējumu attiecībā uz dažu Ceļu satiksmes kodeksa noteikumu pārkāpumiem, turpmāk tekstā – “Ceļu kodekss”) 4. panta 1. un 2. punkta izriet, ka administratīvo sodu nosaka ar datētu lēmumu. Šis lēmums tiek paziņots četru mēnešu laikā, skaitot no dienas, kad ir notikusi inkriminētā rīcība, nosūtot to uz attiecīgās personas norādīto adresi. Ja tas nav iespējams un ja inkriminētā rīcība ir tikusi izdarīta ar mehānisko transportlīdzekli vai izmantojot šādu transportlīdzekli, attiecībā uz kuru ir ticis norādīts reģistrācijas numurs, lēmums, ar kuru ir piemērota administratīvā sankcija, ir jāpaziņo četru mēnešu laikā no datuma, kad kļūst zināms šī transportlīdzekļa reģistrācijas numura turētāja vārds un adrese, nosūtot šo lēmumu uz šo adresi, ievērojot, ka minētais lēmums ir jāpaziņo ne vēlāk kā piecu gadu laikā no dienas, kad ir notikusi inkriminētā rīcība.

11 No Ceļu kodeksa 5. panta izriet – ja ir konstatēts, ka inkriminētā rīcība ir tikusi veikta ar mehānisko transportlīdzekli vai izmantojot šādu transportlīdzekli, attiecībā uz kuru ir piešķirts reģistrācijas numurs, un nav iespējams nekavējoties noteikt, kas ir šī transportlīdzekļa vadītājs, tad, neskarot šī kodeksa 31. panta 2. punkta noteikumus, administratīvo sodu piemēro personai, uz kuras vārda reģistrācijas numurs ir reģistrēts reģistrā brīdī, kad ir notikusi inkriminētā rīcība.

12 Saskaņā ar Ceļu kodeksa 8. pantu lēmums, ar kuru ir piemērots administratīvais sods, ir jāatceļ, ja attiecīgā mehāniskā transportlīdzekļa reģistrācijas numura īpašnieks pārsūdz šo lēmumu un, pirmkārt, ticami norāda, ka šo transportlīdzekli pret viņa gribu ir izmantojusi cita persona un ka viņš nav saprātīgi varējis novērst šo izmantošanu, otrkārt, iesniedz rakstveida nomas līgumu, kas saistībā ar

uzņēmējdarbību ir noslēgts uz laiku ne ilgāk par trim mēnešiem un kas ļauj noteikt personu, kura inkriminētās rīcības datumā ir bijusi minētā transportlīdzekļa lietotāja, vai, treškārt, iesniedz attaisnojošu pierādījumu vai paziņojumu, no kura izriet, ka inkriminētās rīcības datumā viņš vairs nav bijis attiecīgā mehāniskā transportlīdzekļa īpašnieks vai turētājs.

13 *Algemeen wet bestuursrecht* (Vispārējais administratīvo tiesību likums) 6:7. pantā ir noteikts:

“Iebildumu iesniegšanas vai pārsūdzības celšanas termiņš ir sešas nedēļas.”

14 Minētā likuma 6:8. pantā ir paredzēts:

“Termiņu sāk skaitīt no nākamās dienas pēc lēmuma paziņošanas paredzētajā formā.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

15 Centrālais tiesu piedziņas birojs ir daļa no Nīderlandes Karalistes Drošības un tieslietu ministrijas, un tas tostarp atbild par naudas sodu par ceļu satiksmes pārkāpumiem piedziņu.

16 2017. gada 9. novembrī Centrālais tiesu piedziņas birojs pieņēma lēmumu, ar kuru Z.P. tika piemērota finansiāla sankcija 232 EUR apmērā par Ceļu kodeksa pārkāpumu, ko ir izdarījis Polijā uz viņa vārda reģistrēta transportlīdzekļa vadītājs. Saskaņā ar Ceļu kodeksa 5. pantu, ja vien nav pierādīts pretējais, atbildība ir jāuzņemas personai, uz kuras vārda ir reģistrēts transportlīdzeklis.

17 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka 2017. gada 9. novembra lēmums, ar kuru ir piemērota finansiāla sankcija, tika paziņots, ievietojot to Z.P. pastkastītē, un ka šajā lēmumā tā paša gada 21. decembris ir norādīts kā gala termiņš pārsūdzības tiesību izmantošanai. Šī pārsūdzības termiņa tecējums sākās nevis no minētā lēmuma faktiskās saņemšanas, bet no šī paša lēmuma datuma.

18 Tā kā 2017. gada 9. novembra lēmums netika pārsūdzēts, 2017. gada 21. decembrī tas kļuva galīgs.

19 Ar 2018. gada 24. maija vēstuli Centrālais tiesu piedziņas birojs vērsās *Sąd Rejonowy w Chełmnie* (Helmno rajona tiesa, Polija) ar lūgumu atzīt un izpildīt 2017. gada 9. novembra lēmumu.

20 Z.P. apgalvoja *Sąd Rejonowy w Chełmnie* (Helmno rajona tiesa), ka apstrīdētā pārkāpuma datumā viņš bija pārdevis attiecīgo transportlīdzekli un bija informējis par to savu apdrošinātāju. Tomēr viņš atzīst, ka viņš par to nebija informējis par transportlīdzekļa reģistrāciju atbildīgo iestādi. Turklāt Z.P. iesniedzējtiesā norādīja, ka gan 2017. gada 9. novembra lēmuma nosūtīšanas forma, gan tā saturs viņam nebija saprotams un ka viņš nezināja, ka paziņotajam dokumentam ir oficiāls raksturs.

21 Tā kā Z.P. turklāt apgalvoja, ka viņam nav zināms 2017. gada 9. novembra lēmuma paziņošanas datums, iesniedzējtiesa atbilstoši Pamatlēmuma 7. panta 3. punktam lūdza Centrālajam tiesu piedziņas birojam to norādīt. Šis biroja atbildēja, ka tam nav šīs informācijas.

22 Šajā kontekstā iesniedzējtiesai vispirms rodas jautājums, vai Z.P. ir bijusi iespēja panākt lietas izskatīšanu tiesā un vai tādējādi pastāv iemesli, kas, pamatojoties uz Pamatlēmumu, ļauj atteikties izpildīt 2017. gada 9. novembra lēmumu. Šajā ziņā šī tiesa konstatē – ja pirmstiesas posmā nebija piešķirts pienācīgs pārsūdzības termiņš, tas varētu apdraudēt tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.

23 Pēc tam iesniedzējtiesai rodas jautājums, vai Pamatlēmums pieļauj atšķirīgu attieksmi pret personām, kurām ir piemērota sankcija, atkarībā no tā, vai sankcijas piemērošanas procedūrai ir administratīvs, likumpārkāpuma vai krimināltiesisks raksturs.

- 24 Visbeidzot iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai finansiāla sankcija, kas ir piemērota, pamatojoties uz transportlīdzekļa reģistrācijas numuru un informāciju, kura ir iegūta transportlīdzekļa reģistrācijas datu pārrobežu apmaiņas ietvaros, ir saderīga ar principu, saskaņā ar kuru Polijas tiesībās kriminālatbildība ir personiska.
- 25 Šādos apstākļos *Sąd Rejonowy w Chełmnie* (Helmno rajona tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai [...] Pamatlēmuma [...] 7. panta 2. punkta i) apakšpunkta iii) punkts un 20. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ļauj tiesai atteikties izpildīt izdevējas valsts iestādes, kas nav tiesa, lēmumu, ja ir konstatēts, ka lēmuma izsniegšana ir notikusi tādā kārtībā, kas apdraud puses tiesības efektīvi aizstāvēt savas tiesības tiesā?
 - 2) It sevišķi, vai atteikšanas pamats var būt konstatējums, ka, neraugoties uz izdevējā valstī spēkā esošo izsniegšanas procedūru un pārsūdzības termiņu attiecībā uz lēmumu, par kuru ir runa Pamatlēmuma 1. panta a) punkta ii) un iii) apakšpunktā, ievērošanu, pusei, kura dzīvo lēmuma izpildes valstī, pirmstiesas procesā nebija nodrošināta reāla un efektīva tiesību aizsardzība nepietiekamā termiņa dēļ, lai atbilstoši reaģētu uz paziņojumu par sankcijas piemērošanu?
 - 3) Vai saskaņā ar Pamatlēmuma 3. panta noteikumiem tiesiskās aizsardzības apjoms, kas ir atzīts personām, attiecībā uz kurām ir jāpiemēro finansiāla sankcija, var būt atkarīgs no tā, vai finansiāla sankcija tiek uzlikta administratīvā procesā, likumpārkāpuma procesā vai kriminālprocesā?
 - 4) Vai, ņemot vērā Pamatlēmumā, tostarp tā 3. pantā noteiktos mērķus un principus, ir izpildāmi ārpus tiesu iestāžu lēmumi, kas ir izdoti, pamatojoties uz lēmuma izdevējas valsts tiesību noteikumiem, kuros atbildību par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem uzliek personai, uz kuru ir reģistrēts transportlīdzeklis, proti, lēmumi, kas izdoti, pamatojoties tikai uz pārrobežu transportlīdzekļu reģistrācijas datu apmaiņas sistēmas ietvaros iegūto informāciju, bez jebkādas izmeklēšanas procedūras šajā lietā, tostarp faktiskā pārkāpuma izdarītāja noskaidrošanas?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par no pirmā līdz trešajam jautājumam

- 26 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar LESD 267. pantu ieviestajā sadarbības starp valstu tiesām un Tiesu procedūrā Tiesai ir jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas ļautu tai izlemt tās izskatīšanā esošo lietu. Aplūkojot no šādas perspektīvas, Tiesai attiecīgā gadījumā ir jāpārformulē tai iesniegtie jautājumi. Turklāt Tiesai var nākties ņemt vērā tādas Savienības tiesību normas, uz kurām valsts tiesa sava jautājuma izklāstā nav atsaukusies (spriedums, 2018. gada 7. augusts, *Smith*, C-122/17, EU:C:2018:631, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 27 Šajā ziņā no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka pirmais jautājums ir balstīts uz pieņēmumu, saskaņā ar kuru Pamatlēmuma 7. panta 2. punkta i) apakšpunkta iii) punkts ir piemērojams pamatlietā. Tomēr no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka šajā lietā process nav sasniedzis iztiesāšanas stadiju, jo pamatlietā attiecas tikai uz iespēju apstrīdēt administratīvās iestādes uzlikto naudas sodu Nīderlandes prokuratūrā, nevis iespēju celt prasību tiesā pēc tam, kad šī prokuratūra ir pieņēmusi savu lēmumu. Līdz ar to, lai sniegtu iesniedzējtiesai lietderīgu atbildi, ir jāinterpretē Pamatlēmuma 7. panta 2. punkta g) apakšpunkts.
- 28 Ar pirmo līdz trešo jautājumu, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai, pirmkārt, Pamatlēmuma 7. panta 2. punkta g) apakšpunkts un 20. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi – ja lēmums, ar ko piemēro finansiālu sankciju, ir ticis paziņots atbilstoši izdevējas dalībvalsts

- iekšējiem tiesību aktiem, ietverot norādi par tiesībām celt pārsūdzību un tās celšanas termiņu, izpildes dalībvalsts iestāde var atteikties atzīt un izpildīt šo lēmumu, ja tiek konstatēts, ka ieinteresētajai personai nav bijis piešķirts pietiekams termiņš, lai celtu pret to pārsūdzību, un, otrkārt, vai tas, ka attiecīgās finansiālās sankcijas piemērošanas procedūrai ir administratīvs raksturs, ietekmē izpildes dalībvalsts kompetento iestāžu pienākumus.
- 29 Vispirms ir jānorāda, kā it īpaši izriet no Pamatlēmuma 1. un 6. panta, kā arī tā 1. un 2. apsvēruma, ka tā mērķis ir ieviest efektīvu mehānismu tādu galīgo lēmumu pārrobežu atzīšanai un izpildei, ar kuriem fiziskai vai juridiskai personai tiek noteikta finansiāla sankcija, jo ir izdarīts kāds no Pamatlēmuma 5. pantā uzskaitītajiem pārkāpumiem (spriedums, 2013. gada 14. novembris, *Baláž*, C-60/12, EU:C:2013:733, 27. punkts).
- 30 Protams, ja Pamatlēmuma 4. pantā minētā apliecība, kas ir pievienota lēmumam par finansiālas sankcijas piemērošanu, rada aizdomas, ka ir pārkāptas pamattiesības vai tiesību pamatprincipi atbilstoši LES 6. pantam, izpildes valsts kompetentās iestādes var atteikties atzīt un izpildīt šādu lēmumu, ja ir kāds no Pamatlēmuma 7. panta 1. un 2. punktā uzskaitītajiem neatzīšanas un neizpildes pamatiem, kā arī saskaņā ar tā 20. panta 3. punktu (spriedums, 2013. gada 14. novembris, *Baláž*, C-60/12, EU:C:2013:733, 28. punkts).
- 31 Ņemot vērā to, ka savstarpējās atzīšanas princips, kas ir Pamatlēmuma sistēmas pamatā, saskaņā ar tā 6. pantu nosaka, ka dalībvalstīm principā ir jāatzīst lēmums, ar kuru ir piemērota finansiāla sankcija un kurš ir nosūtīts atbilstoši Pamatlēmuma 4. pantam, nepieprasot izpildīt nekādas citas formalitātes, un nekavējoties jāveic visi tā izpildei nepieciešamie pasākumi, šāda lēmuma atzīšanas vai izpildes atteikuma pamati ir jāinterpretē šauri (spriedums, 2013. gada 14. novembris, *Baláž*, C-60/12, EU:C:2013:733, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 32 Šajā lietā no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka 2018. gada 24. maijā Centrālais tiesu piedziņas birojs vērsās iesniedzējtiesā ar lūgumu atzīt un izpildīt lēmumu, ar kuru Z.P. tika piemērota finansiāla sankcija, jo viņš ir rīkojies pretēji normām, kuras regulē ceļu satiksmi. Šis lūgums bija papildināts ar poļu valodā rakstītu apliecību, kā tas ir paredzēts Pamatlēmuma 4. pantā, un lēmumu, ar kuru tika piemērota finansiāla sankcija. Šajā apliecībā ir norādīts, ka attiecīgajai personai Z.P. ir bijusi iespēja celt prasību par šo lietu tiesā, kurai ir jurisdikcija krimināllietās, kā tas ir prasīts Pamatlēmuma 1. panta a) punkta iii) apakšpunktā.
- 33 Šajā kontekstā, kā izriet no šī sprieduma 31. punkta, izpildes dalībvalsts kompetentajai iestādei principā ir pienākums atzīt un izpildīt pārsūtīto lēmumu un tā, atkāpjoties no vispārējā noteikuma, var atteikties to darīt tikai tad, ja pastāv kāds no Pamatlēmumā tieši paredzētajiem neatzīšanas vai neizpildes pamatiem.
- 34 Pirmkārt, runājot par Pamatlēmuma 7. panta 2. punkta g) apakšpunktā paredzēto lēmuma, ar kuru ir piemērota finansiāla sankcija, atzīšanas un izpildes atteikuma pamatu, – tas attiecas uz gadījumu, kad ieinteresētā persona “saskaņā ar izdevējas valsts tiesību aktiem” nav tikusi informēta par savām tiesībām apstrīdēt lēmumu un par šāda tiesiskās aizsardzības līdzekļa izmantošanas termiņiem.
- 35 Tādējādi, atsaucoties uz dalībvalstu tiesību aktiem, Savienības likumdevējs ir atstājis to ziņā pieņemt lēmumu par veidu, kādā veidā ieinteresētā persona tiek informēta par savām pārsūdzības tiesībām, šādai pārsūdzībai paredzēto termiņu, kā arī brīdi, kad sākas šāda termiņa tecējums, ciktāl paziņojums ir iedarbīgs un ir nodrošināta tiesību uz aizstāvību īstenošana (pēc analogijas skat. spriedumu 2017. gada 22. marts, *Tranca* u.c., C-124/16, C-188/16 un C-213/16, EU:C:2017:228, 42. punkts).
- 36 Šajā ziņā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka 2017. gada 9. novembra lēmums, ar ko Z.P. tika piemērota finansiāla sankcija, ir ticis paziņots atbilstoši Nīderlandes tiesību aktiem un ka minētais lēmums ir ietvēris informāciju par tiesībām celt prasību, kurai bija jābūt iesniegtai vēlākais – tā paša gada 21. decembrī.

- 37 Ir jānorāda, ka saskaņā ar Pamatlēmuma 3. pantu tas negroza pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kas ir noteikti LES 6. pantā, un tas ir iemesls, kura dēļ Pamatlēmuma 20. panta 3. punktā ir arī paredzēts, ka izpildes dalībvalsts kompetentā iestāde var atteikties atzīt un izpildīt lēmumu, ar kuru ir piemērota finansiāla sankcija, ja ir pārkāptas Līguma 6. pantā paredzētās pamattiesības vai tiesību pamatprincipi.
- 38 Šajā ziņā tiesību, kuras indivīdi gūst no Savienības tiesībām, efektīvas aizsardzības tiesā princips, uz ko ir atsauce LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā, ir Savienības tiesību vispārējs princips, kas izriet no dalībvalstīm kopīgajām konstitucionālajām tradīcijām, kas tika atzīts 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – “ECPAK”) 6. un 13. pantā un kas šobrīd ir apstiprināts Pamattiesību hartas 47. pantā (spriedums, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 35. punkts).
- 39 Faktiskas un efektīvas lēmumu saņemšanas, tas ir, to paziņošanas ieinteresētajai personai, garantija, kā arī pietiekama laikposma esamība, lai celtu pret tiem pārsūdzību un lai sagatavotu šo pārsūdzību, ir prasība attiecībā uz tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā ievērošanu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 26. septembris, *PPG un SNF/ECHA*, C-625/11 P, EU:C:2013:594, 35. punkts, kā arī 2017. gada 2. marts, *Henderson*, C-354/15, EU:C:2017:157, 72. punkts).
- 40 Šajā ziņā ir jānorāda, ka tāds sešu nedēļu termiņš kā tas, kas tiek aplūkots pamatlīdā, ir pietiekams, lai ieinteresētā persona varētu pieņemt lēmumu par iespējamās pārsūdzības celšanu par lēmumu, ar kuru ir piemērota finansiāla sankcija.
- 41 Protams, no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka šajā gadījumā pastāv šaubas par 2017. gada 9. novembra lēmuma precīzo paziņošanas datumu, jo šī paziņošana tika veikta, to ievieojot adresāta pastkastītē, un līdz ar to – par datumu, no kura sākot pēdējais minētais ir varējis izmantot termiņu iebildumu iesniegšanai pret lēmumu, kas attiecībā uz viņu ir pieņemts.
- 42 Tomēr lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nekas neliecina par to, ka pamatlīdā Z.P. rīcībā nebūtu bijis pietiekama termiņa, lai sagatavotu savu aizstāvību, un katrā ziņā iesniedzējtiesai, ņemot vērā lietas apstākļus, ir jāpārbauda, vai ieinteresētā persona ir faktiski varējusi iepazīties ar lēmumu, ar kuru tai ir uzlikta finansiāla sankcija, un vai tai ir bijis pietiekams termiņš, lai sagatavotu savu aizstāvību.
- 43 Ja tas tā ir, tad atbilstoši savstarpējas atzīšanas principam, uz kuru ir balstīta Pamatlēmuma sistēma, kā tas izriet no šī sprieduma 31. punkta, izpildes dalībvalsts kompetentai iestādei ir pienākums atzīt lēmumu, ar kuru ir piemērota finansiāla sankcija un kurš ir nosūtīts saskaņā ar Pamatlēmuma 4. pantu, neizvirzot nekādas citas formālas prasības, un nekavējoties veikt visus pasākumus, kas ir nepieciešami tā izpildei.
- 44 Savukārt, ja, ņemot vērā pieejamo informāciju, izpildes dalībvalsts kompetentā iestāde konstatē, ka Pamatlēmuma 4. pantā paredzētā apliecība ļauj uzskatīt, ka pamattiesības vai tiesību pamatprincipi varētu būt pārkāpti, tā var iebilst pret nodotā lēmuma atzīšanu un izpildi. Vispirms tai atbilstoši Pamatlēmuma 7. panta 3. punktam ir jālūdz izsniegšanas dalībvalsts iestādei visa nepieciešamā informācija.
- 45 Lai nodrošinātu Pamatlēmuma lietderīgo iedarbību un it īpaši pamattiesību ievērošanu, izdevējas dalībvalsts kompetentajai iestādei ir jāsniedz šī informācija (pēc analogijas skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Generalstaatsanwaltschaft* (Apcietinājuma apstākļi Ungārijā), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, 64. punkts).

- 46 Otrkārt, attiecībā uz jautājumu, vai finansiālas sankcijas piemērošanas procedūras administratīvajam raksturam var būt ietekme uz izpildes dalībvalsts kompetento iestāžu pienākumiem, ir jānorāda, ka saskaņā ar Pamatlēmuma 2. apsvērumu tā mērķis ir piemērot savstarpējas atzišanas principu attiecībā uz finansiālām sankcijām, ko piemēro gan tiesu iestādes, gan administratīvās iestādes.
- 47 Tādējādi no Pamatlēmuma 1. panta izriet, ka lēmumu, ar kuru piemēro finansiālu sankciju, var pieņemt ne tikai izdevējas valsts tiesa attiecībā uz noziedzīgu nodarījumu saskaņā ar izdevējas valsts tiesību aktiem, bet arī izdevējas valsts iestāde, kas nav tiesa, saistībā gan ar noziedzīgu nodarījumu, gan arī saskaņā ar darbībām, kas ir sodāmas atbilstīgi izdevējas valsts tiesību aktiem, jo tās veido tiesību normu pārkāpumus, ar nosacījumu, ka attiecīgajai personai abos gadījumos ir bijusi iespēja iesniegt šo lietu izskatīšanai tiesā, kam ir īpaša jurisdikcija krimināllietās.
- 48 Turklāt Pamatlēmuma 5. panta 1. punktā ir tieši paredzēts, ka tas ir piemērojams arī finansiālām sankcijām, kuras ir uzliktas par pārkāpumiem saistībā ar "rīcību, kas ir ceļu satiksmes noteikumu pārkāpums", attiecībā uz kuriem Tiesai jau ir bijusi iespēja nospriest, ka pret tiem dažādās dalībvalstīs nav vienveidīgas attieksmes, jo dažas no tām tos kvalificē kā administratīvus pārkāpumus, bet citas tos uzskata par noziedzīgiem nodarījumiem (spriedums, 2013. gada 14. novembris, *Baláž*, C-60/12, EU:C:2013:733, 34. un 46. punkts).
- 49 Tādējādi tam, ka pamatlietā aplūkotajai sankcijai ir administratīvais raksturs, nav nekādas ietekmes uz izpildes dalībvalsts kompetentajām iestādēm uzliktajiem pienākumiem.
- 50 Ņemot vērā šos apsvērumus, uz pirmo līdz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Pamatlēmuma 7. panta 2. punkta g) apakšpunkts un 20. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi – ja lēmums, ar ko piemēro finansiālu sankciju, ir ticis paziņots atbilstoši izdevējas dalībvalsts iekšējiem tiesību aktiem, ietverot norādi par tiesībām celt pārsūdzību un tās celšanas termiņu, izpildes dalībvalsts iestāde nevar atteikties atzīt un izpildīt šo lēmumu, ciktāl ieinteresētajai personai ir bijis piešķirts pietiekams termiņš, lai celtu pret to pārsūdzību, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, un šajā ziņā nav ietekmes tam, ka attiecīgās finansiālas sankcijas piemērošanas procedūrai ir administratīvais raksturs.

Par ceturto jautājumu

- 51 Ar ceturto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Pamatlēmuma 20. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka izpildes dalībvalsts kompetentā iestāde var atteikties atzīt un izpildīt lēmumu, ar kuru ir piemērota finansiāla sankcija par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem, ja personai, uz kuras vārda attiecīgais transportlīdzeklis ir reģistrēts, šāda sankcija ir piemērota, pamatojoties uz izdevējas dalībvalsts tiesību aktos paredzēto atbildības prezumpciju.
- 52 Šajā lietā Nīderlandes tiesību sistēmā saskaņā ar Ceļu kodeksa 5. pantu, ja pārkāpums ir ticis izdarīts ar mehānisko transportlīdzekli, kuram ir piešķirts reģistrācijas numurs, un nav nekavējoties iespējams noteikt, kas ir šī transportlīdzekļa vadītājs, administratīvais sods tiek piemērots personai, uz kuras vārda šis reģistrācijas numurs ir ierakstīts reģistrā brīdī, kad ir notikusi inkriminētā rīcība.
- 53 Iesniedzējtiesai rodas jautājums par šīs tiesību normas saderību ar Pamattiesību hartas 48. pantā, kas atbilst ECPAK 6. panta 2. punktam, nostiprināto nevainīguma prezumpcijas principu.
- 54 Šajā ziņā no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras attiecībā uz ECPAK 6. panta 2. punktu, kas ir judikatūra, kura saskaņā ar Pamattiesību hartas 52. panta 3. punktu ir jāņem vērā tās 48. panta interpretācijā, izriet, ka ikvienas personas, kas krimināltiesību kārtā tiek apsūdzēta noziedzīgā nodarījumā, tiesības uz tās nevainīguma prezumpciju un to, lai apsūdzībai būtu pierādīšanas pienākums attiecībā uz pret šo personu izvirzītajiem apgalvojumiem, nav absolūtas, jo ikvienā tiesību sistēmā ir faktiskie vai tiesiskie pieņēmumi, kuriem ECPAK principā nerada šķērslis, un dalībvalstīm tie

ir vienīgi jāievieto saprātīgās robežās, ņemot vērā attiecīgo interešu nozīmīgumu un saglabājot tiesības uz aizstāvību (ECT lēmums, 2004. gada 19. oktobris, *Falk* pret Nīderlandi, CE:ECHR:2004:1019DEC006627301).

- 55 Minētajā lēmumā Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir uzskatījusi, ka Nīderlandes Ceļu kodeksa 5. pants ir saderīgs ar nevainīguma prezumpciju, jo persona, kurai saskaņā ar šo pantu ir piemērots naudas sods, var apstrīdēt lēmumu, ar ko tai ir piemērots šis naudas sods, tiesā, kurai ir neierobežota kompetencē izskatīt šo jautājumu, un attiecīgajai personai šajā procesā nav liegts izmantot visus aizstāvības līdzekļus, jo tā var izvirzīt argumentus, pamatojoties uz Ceļu kodeksa 8. pantu.
- 56 Šajā lietā no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka saskaņā ar Nīderlandes Ceļu kodeksa 8. pantu lēmums, ar kuru ir piemērota administratīvā sankcija, ir jāatceļ, ja attiecīgā transportlīdzekļa reģistrācijas numura īpašnieks pierāda it īpaši to, ka trešā persona ir izmantojusi šo transportlīdzekli pret viņa gribu un ka viņš nav varējis saprātīgi novērst šo izmantošanu, vai ja viņš uzrāda apliecinājumu, saskaņā ar kuru inkriminējamo faktu datumā viņš nav bijis minētā transportlīdzekļa īpašnieks vai turētājs.
- 57 Tā kā Nīderlandes Ceļu kodeksā paredzētā atbildības prezumpcija var tikt atspēkota un tā kā ir pierādīts, ka saskaņā ar Nīderlandes tiesībām Z.P. ir bijis juridiskais pamats, lai panāktu lēmuma, ar kuru ir piemērota pamatlietā aplūkotā finansiālā sankcija, atcelšanu, šī kodeksa 5. pants nevar būt šķērslis šī lēmuma atzīšanai un izpildei.
- 58 Ņemot vērā šos apsvērumus, uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka Pamatlēmuma 20. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka izpildes dalībvalsts kompetentā iestāde nevar atteikties atzīt un izpildīt lēmumu, ar kuru ir piemērota finansiāla sankcija par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem, ja personai, uz kuras vārda attiecīgais transportlīdzeklis ir reģistrēts, šāda sankcija ir piemērota, pamatojoties uz izdevējas dalībvalsts tiesību aktos paredzēto atbildības prezumpciju, ciktāl šo prezumpciju var atspēkot.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 59 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) **Padomes Pamatlēmuma 2005/214/TI (2005. gada 24. februāris) par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz finansiālām sankcijām, kurā grozījumi ir izdarīti ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris), 7. panta 2. punkta g) apakšpunkts un 20. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi – ja lēmums, ar ko piemēro finansiālu sankciju, ir ticis paziņots atbilstoši izdevējas dalībvalsts iekšējiem tiesību aktiem, ietverot norādi par tiesībām celt pārsūdzību un tās celšanas termiņu, izpildes dalībvalsts iestāde nevar atteikties atzīt un izpildīt šo lēmumu, ciktāl ieinteresētajai personai ir bijis piešķirts pietiekams termiņš, lai celtu pret to pārsūdzību, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, un šajā ziņā nav ietekmes tam, ka attiecīgās finansiālās sankcijas piemērošanas procedūrai ir administratīvais raksturs.**
- 2) **Pamatlēmuma 2005/214, kurā grozījumi ir izdarīti ar Pamatlēmumu 2009/299, 20. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka izpildes dalībvalsts kompetentā iestāde nevar atteikties atzīt un izpildīt lēmumu, ar kuru ir piemērota finansiāla sankcija par ceļu satiksmes**

noteikumu pārkāpumiem, ja personai, uz kuras vārda attiecīgais transportlīdzeklis ir reģistrēts, šāda sankcija ir piemērota, pamatojoties uz izdevējas dalībvalsts tiesību aktos paredzēto atbildības prezumpciju, ciktāl šo prezumpciju var atspēkot.

[Paraksti]